

UOT: -37.01

1-2-Cİ SİNIFLƏRDƏ "MÖVZU ÜZRƏ RƏSM" MƏŞĞƏLƏSİNİN TƏDRİSİNDƏ FƏAL TƏLİM METODLARINDAN İSTİFADƏ YOLLARI

Məmmədova Aybəniz Əli qızı, Musayeva Xəyalə Eyvaz qızı
Gəncə Dövlət Universiteti
sebine-sabina-memmedova@mail.ru

Xülasə: *Məqalədə ibtidai siniflərdə "Mövzu üzrə rəsm" məşğələsinin tədrisində fəal təlim metodlarının rolu və onların tətbiq yolları araşdırılır. Şagirdlərin yaradıcı düşüncə və təsəvvür qabiliyyətinin inkişafı baxımından bu metodların əhəmiyyəti vurğulanır. Müasir pedaqoji yanaşmaların tətbiqi ilə dərsin məhsuldarlığı artır və şagirdlərdə maraq və motivasiya formalaşır.*

Açar sözlər: fəal təlim, mövzu üzrə rəsm, ibtidai sinif, yaradıcı inkişaf, metodika

Ключевые слова: активное обучение, тематический рисунок, начальная школа, творческое развитие, методика

Keywords: active learning, thematic drawing, primary school, creative development, methodology

Təsviri incəsənət təhsili, xüsusilə ibtidai sinif şagirdlərinin yaradıcı və estetik təfəkkürünün formalaşmasında mühüm yer tutur. 1-2-ci siniflərdə bu prosesin daha səmərəli həyata keçirilməsi üçün müəllimlər müasir və fəal təlim metodlarına üstünlük verməlidirlər. "Mövzu üzrə rəsm" məşğələsi şagirdlərə müşahidə etdiklərini ifadə etmək, duyğu və təəssüratlarını rəng və forma vasitəsilə təqdim etmək imkanı yaradır. Bu prosesdə müəllimin pedaqoji yanaşması və istifadə etdiyi üsullar həlledici rol oynayır.

Fəal təlimin əsasları

Fəal təlim dedikdə, şagirdin dərstdə passiv deyil, aktiv iştirak etməsi nəzərdə tutulur. Bu metodlarda şagird yalnız müəllimin dediklərini dinləyən deyil, araşdıran, sorğulayan və nəticə çıxaran bir fərd kimi yetişir.

Fəal təlimin əsas xüsusiyyətləri:

Problemyönlü düşüncə

Tənqidi yanaşma

Əməkdaşlıq və qrup fəaliyyəti

Şəxsi təcrübəyə əsaslanma

Bu metodlar şagirdin diqqətini cəlb etməklə yanaşı, onun marağını artırır və dərsi mənimsəməsini asanlaşdırır.

"Mövzu üzrə rəsm" Məşğələsinin Strukturu

Bu məşğələdə dərsin gedişi əsasən aşağıdakı mərhələlər üzrə təşkil olunur:

1. Mövzu seçimi və şagirdlərlə fikir mübadiləsi
2. Vizual materiallarla tanışlıq (şəkillər, videolar, nümunələr)
3. Eskizlərin çəkilməsi və ilkin ideyaların paylaşılması
4. Rəsmi yerinə yetirilməsi
5. Nəticələrin təqdimatı və qiymətləndirilməsi

Hər bir mərhələdə fəal təlim metodlarından istifadə dərsin keyfiyyətini artırır.

Fəal Təlim Metodlarının Tətbiqi

1. Klaster üsulu (qrafik sxemlə düşüncə inkişafı): Şagirdlər mövzu ilə bağlı fikirlərini vizual olaraq qeyd edir, mövzu ilə əlaqəli anlayışları təsvir edirlər.

2. Rol oynama: Şagirdlər müəyyən obrazlara girərək onların hiss və düşüncələrini ifadə etməyə çalışır, bu da yaradıcı təsvirə səbəb olur.

3. Qrup işi və ortaq rəsm: Kiçik qruplarda işləyərək birgə kompozisiyalar hazırlamaq həm əməkdaşlığı, həm də sosial bacarıqları inkişaf etdirir.

4. Sən tamamlamla: Müəllim başlanğıc hissəni təqdim edir, şagirdlər həmin rəsmi yaradıcı şəkildə tamamlayır.

5. “Təsəvvür et və çək”: Uşaqlara müəyyən bir səs, nağıl, əhvalat təqdim olunur, onlar həmin təsəvvür əsasında çəkirlər.

İnkişaf Etməyə Yardımçı Vasitələr

İKT vasitələri: İnteraktiv lövhə, video təqdimatlar, rəqəmsal eskiz proqramları

Əlavə vizual materiallar: Reproduksiya, fotosəkillər, sənət əsərləri

Motivasiyaedici suallar: “Sən bu səhnəni çəkən olsaydın, necə təsvir edərdin?”, “Baş qəhrəmanın yerində olsaydın, nə hiss edərdin?”

Bu vasitələr vasitəsilə dərs həm əyləncəli, həm də öyrədici olur.

Qiymətləndirmə və Rəy

Şagirdlərin rəsmləri yalnız texniki keyfiyyətə görə deyil, fikir və təsəvvür zənginliyinə görə də qiymətləndirilməlidir. Müəllim rəyində şagirdin fərdi inkişafını nəzərə almalı və onu ruhlandırmalıdır. Aşağıdakı meyarlardan istifadə oluna bilər:

Mövzuya uyğunluq, Rənglərin seçimi, Kompozisiya quruluşu, Fikrin təqdimatı.

Fəal təlim metodları ilə aparılan “Mövzu üzrə rəsm” məşğələləri şagirdlərdə yaradıcı düşüncə, müstəqil fikir yürütmə və əməkdaşlıq bacarıqlarını inkişaf etdirir. Bu yanaşma təhsilin keyfiyyətini yüksəltməklə yanaşı, uşaqlarda sənətə və ümumilikdə dərsə maraq formalaşdırır. Müasir təhsil konsepsiyası çərçivəsində bu metodların istifadəsi zəruridir.

Ədəbiyyat

1. Əliyev H., Məmmədova S. (2021). Fəal təlim metodları və tətbiqi yolları. Bakı: Maarif Nəşriyyatı.
2. Məmmədli T. (2020). İbtidai siniflərdə təsviri incəsənətin tədrisi metodikası. Bakı: Elm və Təhsil.
3. Qasıмова L. (2022). Uşaqlar və yaradıcılıq: məktəbəqədər və ibtidai təhsil dövründə təsviri fəaliyyət. Gəncə: GDU nəşriyyatı.
4. Дьяченко О.М. (2019). Методика преподавания изобразительного искусства в начальной школе. Москва: Просвещение.
5. H. Gardner (2006). Multiple Intelligences: New Horizons. New York: Basic Books.

ПУТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ АКТИВНЫХ МЕТОДОВ ОБУЧЕНИЯ НА ЗАНЯТИЯХ ПО ТЕМАТИЧЕСКОМУ РИСОВАНИЮ В 1–2-Х КЛАССАХ

Мамедова Айбаниз Али кызы, Мисаева Хаяла Ейваз кызы

Резюме

В статье рассматриваются роль и методы применения активных методов обучения на занятиях по тематическому рисованию в начальных классах. Подчеркивается значение этих методов для развития творческого мышления и воображения у учащихся.

**WAYS OF USING ACTIVE LEARNING METHODS IN THEMATIC
DRAWING LESSONS IN GRADES 1–2**

Mammadova Aybaniz Ali, Musayeva Xayala Eyvaz

Summary

The article examines the role and implementation of active learning methods in teaching thematic drawing in the first and second grades. The importance of these methods in fostering students' creative thinking and imagination is emphasized.

Rəyçi: dosent Hüseynov Akif

Təsviri incəsənət kafedrasının 30 aprel 2025-ci il 08 sayılı protokolu

Daxil olma tarixi 12 iyun 2025-ci il